

Bostadstillägg till pensionärer

Pensionärer med låga inkomster kan få bostadstillägg. Hur mycket du kan få i bostadstillägg beror på både dina bostadskostnader och dina inkomster. En ansökan om bostadstillägg gäller automatiskt också som en ansökan om äldre försörjningsstöd.

Vem kan få bostadstillägg?

Du som bor i Sverige kan få bostadstillägg om du har

- hel ålderspension och är över 65 år
- pension eller invaliditetsförmån från ett annat EES-land
- änkepension.

Du kan däremot inte få bostadstillägg om änkepensionen har beviljats på grund av dödsfall efter utgången av år 2002 och du är född 1945 eller senare. Du har heller inte rätt till bostadstillägg om du har fyllt 65 år och enbart har änkepension.

Hur mycket kan jag få i bostadstillägg?

Hur mycket du kan få beror på hur mycket du betalar för din bostad och hur stora inkomster du har, men som allra mest kan du få ersättning för 93 procent av bostadskostnader upp till 5 000 kronor i månaden om du är ogift och 2 500 kronor om du är gift. Det betyder att den högsta ersättningen som kan betalas ut är 4 650 kronor per månad för dig som är ogift respektive 2 325 kronor per månad för dig som är gift.

De som har ingått registrerat partnerskap räknas som gifta, och normalt räknas också

personer som sammanbor som gifta. I vissa fall kan gifta personer räknas som ogifta. Det kan till exempel gälla om den ena maken vistas på ett sjukhem.

Om du bor i tvåbäddsrum i särskild boendeform – exempelvis sjukhem eller ålderdomshem – kan du få bostadstillägg för kostnader upp till 2 250 kronor per månad. Den högsta möjliga ersättningen blir då 2 093 kronor i månaden.

Storleken på bostadstillägget bestäms genom att vi först räknar ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi sedan av en viss del av din inkomst om den är högre än fribeloppet. Fribeloppet är 92 876 kronor per år för ogifta och 82 818 kronor per år för gifta. Läs mer om detta i avsnittet **Hur beräknas bostadstillägget?**

Så här beräknas din bostadskostnad

Om ni är gifta räknas bostadskostnaden för var och en av er som hälften av er sammanlagda bostadskostnad.

I vissa fall räknar vi med schablonbelopp vid beräkningen av dina bostadskostnader. Schablonbeloppen fastställs årligen utifrån aktuella priser på till exempel el och olja.

- **Bor du i hyrd bostad** är bostadskostnaden lika med hyran inklusive värme. Ingår hushållsel i hyran dras denna kostnad av med ett schablonbelopp. Du får inte räkna med avgift till hyresgästförening eller abonnemang på TV-kanaler eller Internet.
- **Hyr du bostad i andra hand** är bostadskostnaden samma som vid hyrd bostad.

- **Bor du i lägenhet med bostadsrätt** är bostadskostnaden lika med årsavgiften inklusive värme. Ingår hushållsel i avgiften dras denna kostnad av med ett schablonbelopp. Tog du lån när du köpte eller reparerade bostadsrätten räknas 70 procent av räntekostnaden med i bostadskostnaden om bostadsrätten lämnades som säkerhet för lånet.
- **Bor du i eget enfamiljshus** får du räkna med 70 procent av räntekostnaderna på lån sedan eventuellt räntebidrag dragits av. Du ska ha tagit lånen för att köpa eller reparera fastigheten och ha lämnat fastigheten som säkerhet för lånet. Dessutom ingår
 - 70 procent av eventuell tomträttsavgift
 - kommunal fastighetsavgift
 - uppvärmning och övriga driftskostnader enligt ett schablonbelopp.
- **Bor du i eget tvåfamiljshus** räknas bostadskostnaden ut på samma sätt som för eget enfamiljshus. Därefter fördelas bostadskostnaden på respektive lägenhet.
- **Bor du i eget småhus på lantbruksenhet** räknas bostadskostnaden ut på samma sätt som för eget enfamiljshus. Du får bara ta med kostnader som rör själva bostadsfastigheten, det vill säga bostadsbyggnad inklusive tomtmark.
- **Bor du i arrenderat småhus** på lantbruksenhet är bostadskostnaden lika med
 - arrendeavgiften för bostaden inklusive tomtmark
 - uppvärmning och övriga driftskostnader enligt ett schablonbelopp.
- **Bor du i andelshus eller egen flerfamiljsfastighet** bestäms bostadskostnaden till ett belopp som Försäkringskassan fastställer varje år utifrån de genomsnittliga boendekostnaderna i Sverige.
- **Har du fri bostad** beräknas bostadskostnaden enligt regler som fastställs av Skatteverket.
- **Bor du i särskild boendeform för service och omvårdnad för äldre eller bostad med service för personer med funktionsnedsättning** är bostadskostnaden det du betalar för boendet. Särskild boendeform är till exempel

sjukhem, ålderdomshem och gruppboende. Observera att du inte får ta med några andra avgifter.

Det här minskar bostadskostnaden

Din bostadskostnad beräknas som lägre om du

- hyr en möblerad bostad
- har inneboende
- delar bostad med någon nära anhörig
- har bostadsbidrag till barnfamilj
- bedriver näringsverksamhet hemma.

Så här beräknas dina inkomster

Förutom inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital tar vi med vissa skattefria inkomster när vi beräknar inkomsten som ligger till grund för bostadstillägget. Har du eller din make en förmögenhet görs också ett förmögenhetstillägg.

Inkomsten beräknas före skatt. Är ni gifta räknas era inkomster ihop och delas sedan lika mellan er.

Inkomst av tjänst

Som inkomst av tjänst räknas

- lön och naturaförmåner (kostförmån, bilförmån, bostadsförmån) i anställningen
- pension i form av inkomstgrundad ålderspension, premiepension, garantipension, efterlevandepension och tjänstepension
- utländsk pension som är skattepliktig i Sverige
- utbetalningar från privata pensionsförsäkringar
- sjukersättning
- sjukpenning, rehabiliteringspenning och sjuklön
- arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd
- den skattepliktiga delen av vårdbidrag
- vårdnadsbidrag
- ersättningar från avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS)
- livränta och liknande periodiska inkomster.

Med livränta avses arbetsskadelivränta och skattepliktig del av yrkesskadelivränta. Även periodiskt understöd från före detta make eller maka ingår i inkomst av tjänst.

Observera att du får göra samma avdrag för kostnader från din inkomst av tjänst som du får göra i din inkomstdeklaration. Det gäller till exempel kostnader för resor till och från arbete, facklitteratur och liknande.

Inkomst av näringsverksamhet

Om du bedriver näringsverksamhet i form av enskild firma, enkelt bolag eller handelsbolag ingår inkomsten från verksamheten i din bidragsgrundande inkomst. Du får göra samma avdrag från inkomster i näringsverksamhet som du gör i din självdeklaration, bortsett från avdrag för outnyttjat underskott från tidigare år. Avdragsmöjligheten för egen pensionsförsäkring är dock delvis reducerad.

Inkomst av kapital

Som inkomster av kapital räknas

- ränteinkomster
- utdelningar
- kapitalvinster vid försäljning av tillgångar
- inkomster vid uthyrning av privatbostad.

Från inkomster av kapital får du endast göra en del av de avdrag som du gör i din självdeklaration. Du får inte göra avdrag för räntekostnader och förvaltningskostnader.

Skattefria inkomster

Följande skattefria inkomster tas med vid beräkning av din bidragsgrundande inkomst:

- pensioner, livräntor och arbetsinkomster från utlandet som enligt lag eller dubbelbeskattningsavtal undantas från skatteplikt i Sverige
- rekryteringsbidrag
- den del av skattefria stipendier som överstiger 3 000 kronor i månaden
- ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS) för sjukfall som inträffat före 1991.

Förmögenhetstillägg

Försäkringskassan gör ett tillägg till inkomsten för den förmögenhet som du och din maka eller make hade den 31 december året före det år som du ansöker om bostadstillägg. Tillägget är 15 procent av den del av den sammanlagda förmögenheten som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Tillgångar och skulder beräknas på samma sätt som när det gällde den tidigare förmögenhetsskatten.

Undantaget är privat bostadsfastighet och bostadsrätt som du bor i permanent. Dessa räknas inte med i förmögenheten. Inte heller skulder med säkerhet i denna egendom räknas med.

Tillgångar som räknas med vid förmögenhetsberäkning är:

- privat bostadsfastighet och bostadsrätt som inte är din permanentbostad
- aktier, fondandelar och övriga värdepapper
- kapitalförsäkringar
- bankmedel
- fordran i pengar
- kontanter över 25 000 kronor
- bilar, båtar, husvagnar och liknande.

Aktier på OMX-listan, marknadsnoterade andelar i aktiefonder och blandfonder tas upp till 80 procent av det noterade värdet per 31 december året innan. Andelar i räntefonder tas upp till hela sitt värde.

Alla inkomster räknas inte fullt ut

Dina inkomster ska reduceras innan man beräknar hur mycket du får i bostadstillägg. Det innebär dels att du bara behöver räkna med en viss procentsats av vissa inkomster, dels att du får dra av ett fribelopp.

Inkomster som tas upp med 100 procent är

- inkomstgrundad ålderspension, premiepension, garantipension och efterlevandepension
- sjukersättning
- utländsk pension eller invaliditetsförmån
- inkomst av kapital
- förmögenhetstillägg.

Inkomster som tas upp med 80 procent är

- tjänstepension
- vårdnadsbidrag.

Inkomster som tas upp med 50 procent är

- arbetsinkomster och inkomster av näringsverksamhet.

Fribelopp

På de inkomster du ska räkna med drar man av ett fribelopp. Fribeloppet är 92 876 kronor för ogifta och 82 818 för gifta.

Den summa som återstår efter avdrag för fribeloppet är din **reduceringsinkomst**, alltså den inkomst som ligger till grund för beräkningen av bostadstillägget.

Exempel

Märta har ålderspension på 90 000 kr per år och tjänstepension på 20 000 kr per år. Märta har även en förmögenhet som ger ett tillägg på 12 000 kr. Vid beräkning av Märtas reduceringsinkomst tar man med inkomst av ålderspension och förmögenhetstillägg med hela beloppet, medan inkomst av tjänstepension ska tas upp med 80 procent. Inkomsterna beräknas så här:

Ålderspension	=	90 000 kr
Tjänstepension (80 % av 20 000)	=	16 000 kr
Förmögenhetstillägg	=	12 000 kr
Totalt	=	118 000 kr

Från den inkomsten görs avdrag för fribelopp med 92 876 kronor. Märtas reducerade inkomst, som bestämmer hur mycket hon kan få i bostadstillägg, blir 25 124 kronor (118 000 kr - 92 876 kr = 25 124).

Hur beräknas bostadstillägget?

Det högsta möjliga bostadstillägg som dina bostadskostnader kan ge dig minskas med en del av den framräknade reduceringsinkomsten. Minskningen är

- 62 procent av reduceringsinkomsten upp till 42 800 kronor
- 50 procent av den reduceringsinkomst som överstiger 42 800 kronor.

Bostadstillägget beräknas per år. Det framräknade beloppet delas med tolv och betalas ut varje månad.

Exempel

Kerstin och Nils bor tillsammans i gemensamt ägd villa. Deras kostnad för villan är 5 500 kronor per månad. Vardera makens bostadskostnad beräknas då till 2 750 kronor (5 500 delat i 2) per månad. Men de kan bara få ersättning för kostnader upp till 2 500 kronor per månad. Det högsta möjliga bostadstillägget blir då 27 900 kronor för ett år.

Makarnas sammanlagda reduceringsinkomst är 62 000 kronor. Reduceringsinkomst för var och en av makarna blir då 31 000 kronor (62 000 delat i 2). 62 procent av 31 000 är 19 220.

Högsta möjliga bostadstillägg för vardera make	
(2 500 kr x 12 månader) x 93 %	27 900 kr
Inkomstavdrag för vardera make	
(31 000 kr x 62 %)	-19 220 kr
Bostadstillägg till vardera make	= 8 680 kr
8 680 kr delat i 12 = 723 kr/månad	

Exempel

Ulla bor ihop med Åke, som saknar pensionsinkomst. Paret bor i Ullas villa. Deras sammanlagda bostadskostnad uppgår till 6 100 kronor per månad. Bostadskostnaden för var och en av dem beräknas då till 3 050 kronor (6 100 delat med 2).

I beräkningen av parets gemensamma reduceringsinkomst ingår endast Ullas pensionsinkomst. Parets gemensamma reduceringsinkomst beräknas till 24 000 kronor. Reduceringsinkomst för vardera sambon fastställs till 12 000 kronor (24 000 kr delat i 2). Bostadstillägget för Ulla beräknas så här:

Högsta möjliga bostadstillägg (2 500 kr x 12 månader) x 93 %	27 900 kr
Inkomstavdrag (12 000 kr x 62 %)	7 440 kr
Bostadstillägg som betalas ut	= 20 460 kr/år
20 460 kr delat i 12 = 1 705 kr/månad	

Bostadstillägget beräknas inte för Åke eftersom han inte har pension och därför inte kan få bostadstillägg.

Särskilt bostadstillägg

Du som får bostadstillägg kan också få särskilt bostadstillägg. Det gäller om du har mindre än 4 831 kronor i månaden kvar att leva på när du har betalt dina bostadskostnader. Är du gift går gränsen vid 4 082 kronor per månad. Gränsen kallas skälig levnadsnivå och räknas ut med hjälp av prisbasbeloppet*.

De inkomster som påverkar bostadstillägget påverkar också det särskilda bostadstillägget. Även bostadstillägget räknas som en inkomst. Men när man beräknar särskilt bostadstillägg räknar man med din inkomst efter skatt.

Det finns dock två begränsningar. Du får inte räkna med högre bostadskostnad än 6 200 kronor i månaden om du är ogift eller 3 100 kronor i månaden om du är gift. (För gifta räknas bostadskostnaden för var och en av som hälften av er sammanlagda bostadskostnad.) Och man räknar alltid med att du tjänar ett visst lägsta belopp i månaden före skatt, även om du i verkligheten har lägre inkomster. För pensionärer är det lägsta möjliga beloppet 7 597 kronor i månaden om du är ogift och 6 777 kronor i månaden om du är gift. Om du är gift och betalar 30 procent i skatt blir alltså den lägsta möjliga månadsinkomsten vid beräkning av särskilt bostadstillägg 4 744 kronor i månaden (6 777 - 2 033 = 4 744).

* Prisbasbeloppet följer prisutvecklingen i samhället. År 2009 är prisbasbeloppet 42 800 kronor.

Du behöver inte göra någon särskild ansökan för att få särskilt bostadstillägg.

Exempel

Sture är pensionerad och bor ensam i en hyreslägenhet. Hans månadshyra är 5 700 kronor. Han har 8 000 kronor per månad i pension och han betalar 2 400 kronor i skatt. Sture har också en förmögenhet som ger ett förmögenhetstillägg på 300 kronor per månad. Han får bostadstillägg med 3 310 kronor per månad.

Stures inkomster fastställs så här:

Pension 8 000 - 2 400 kr	=	5 600 kr
Förmögenhetstillägg	=	300 kr
Bostadstillägg	=	3 310 kr
Total	=	9 210 kr

Från Stures fastställda inkomst drar man ifrån bostadskostnaden. Eftersom Stures hyra är lägre än vad som räknas som skälig bostadskostnad, 6 200 kronor per månad, görs avdrag med hela bostadskostnaden, 5 700 kronor.

Av den fastställda inkomsten återstår 3 510 kronor (9 210 kr - 5 700 kr). Skälig levnadsnivå för ensamstående är 4 831 kronor per månad. Eftersom Stures disponibla inkomst efter avdrag för bostadskostnaden är lägre än vad som räknas som skälig levnadsnivå, får Sture 1 321 kronor per månad i särskilt bostadstillägg (4 831 kr - 3 510 kronor).

Äldreförsörjningsstöd

När du ansöker om bostadstillägg ansöker du automatiskt på samma gång om äldreförsörjningsstöd. Äldreförsörjningsstödet ska garantera att den som har låg pension eller ingen pension alls ändå får en skälig levnadsnivå. I stort sett samma regler gäller för äldreförsörjningsstödet som för särskilt bostadstillägg.

Hur ansöker jag om bostadstillägg?

Du ansöker om bostadstillägg till pensionärer hos Försäkringskassan. Du använder olika blanketter beroende på om du äger din bostad eller inte. Om du är gift lämnar du och din make en gemensam ansökan om bostadstillägget. Även om bara en av er ansöker om bostadstillägget ska ni lämna inkomst- och förmögenhetssuppgifter för er bägge. Detta för att vi lägger ihop era inkomster när vi beräknar rätten till bostadstillägg.

Du beviljas i regel bostadstillägg för 12 månader. Men om det finns särskilda skäl kan du få bostadstillägg beviljat för upp till 36 månader. Bostadstillägg kan beviljas för tre månader tillbaka i tiden.

Du kan överklaga om du tycker att Försäkringskassan gjort fel

Om du tycker att Försäkringskassan fattat ett felaktigt beslut om bostadstillägg till dig kan vi pröva ärendet igen. Skriv i så fall till Försäkringskassan och begär omprövning senast två månader efter att du fick beslutet. Tycker du att också det nya beslutet är felaktigt kan du överklaga till länsrätten. Länsrättens dom kan i sin tur överklagas till kammarrätten. För prövning i kammarrätten behövs dock prövningstillstånd.

Anmäl alltid förändringar!

Om du får minskad inkomst, högre hyra eller din ekonomi förändras på annat sätt kan du ha rätt till högre bostadstillägg. Anmäl därför detta till Försäkringskassan! Men du är också skyldig att anmäla till Försäkringskassan

- om din eller din makes inkomst ökar väsentligt
- om du byter bostad, får en inneboende eller dina boendeförhållanden ändras på annat sätt
- om du gifter dig eller skiljer dig.

Om du inte anmäler dessa förändringar kan du bli skyldig att betala tillbaka pengar.

Observera att om du tänker åka utomlands under en längre tid eller bosätta dig i annat land ska du anmäla detta till Försäkringskassan, eftersom vistelsen utomlands också kan påverka din rätt till bostadstillägg.

Mer information

Faktablad är inte lagtext i ämnet. Läs mer i faktabladet "Äldreförsörjningsstöd". Du hittar allt informationsmaterial på www.forsakringskassan.se. Där kan du också enkelt och snabbt sköta en del ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

På vår telefon för självbetjäning 020-524 524 kan du beställa intyg, blanketter och broschyrer. Du kan också göra vissa anmälningar.

Frågor?

Har du frågor kan du använda Hanna, vår digitala assistent på webben. Hon svarar på de vanligaste frågorna om våra försäkringar och tjänster och vägleder dig till rätt information. Du kan också ringa direkt till vårt Kundcenter 0771-524 524 och till nationell förmedlingstjänst för texttelefoner 90 160.

Försäkringskassan kontrollerar

Försäkringskassan kontrollerar de uppgifter som du lämnar. Det kan gälla inkomst, frånvaro från arbete, civilstånd eller var du bor. Vi har informationsutbyte med andra myndigheter och samkör våra register med uppgifter från bland andra CSN, arbetslöshetskassorna och Skatteverket.

Att medvetet lämna felaktiga uppgifter eller låta bli att anmäla förändringar som kan påverka rätten till ersättning kan vara brottsligt. Försäkringskassan polisanmäler alla misstänkta bidragsbrott.